

Περίληψη διδακτορικής διατριβής του Υποψηφίου Διδάκτορα

Μιχαλέα Σπυρίδωνα με θέμα:

*Ιστορική και επιδημιολογική αποτύπωση του νοσολογικού φάσματος
των Ελλήνων προσφύγων κατά τον Μεσοπόλεμο στην Κεντρική Μακεδονία:*

Τα αρχεία του Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης «Άγιος Δημήτριος»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή

- Πρωτογέρου Αθανάσιος (Επιβλέπων)
- Σύψας Νικόλαος
- Καραμάνου Μαριάννα

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι η αποτύπωση του νοσολογικού φάσματος των Ελλήνων προσφύγων κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, σε σύγκριση με το γηγενή πληθυσμό της Θεσσαλονίκης. Συγκεκριμένα, θα μελετηθούν τα μητρώα ασθενών του Νοσοκομείου «Άγιος Δημήτριος» τα οποία αποτελούν αδημοσίευτο πρωτογενές υλικό. Η βιβλιογραφία σχετικά με το νοσολογικό φάσμα που επικρατούσε στην περιοχή είναι περιορισμένη. Τα μητρώα περιέχουν στοιχεία για περίπου 10.000 ασθενείς και θα φωτογραφηθούν στο χώρο του Νοσοκομείου. Το υλικό αυτό παρέχει τη σπάνια δυνατότητα άμεσης σύγκρισης του νοσολογικού φάσματος ανάμεσα σε πρόσφυγες και μη πρόσφυγες, δεδομένου ότι διέμεναν στην ίδια περιοχή και νοσηλεύονταν στο ίδιο Ίδρυμα.

Τα κοινωνικοδημογραφικά και κλινικά δεδομένα από το νοσοκομειακό Αρχείο θα ψηφιοποιηθούν σε προκωδικοποιημένη βάση, με διασφάλιση της ανωνυμίας των καταχωρήσεων. Εκτός από την περιγραφική στατιστική, θα τελεστεί πολυμεταβλητή λογαριθμιστική παλινδρόμηση, προκειμένου να εξεταστεί κατά πόσον συγκεκριμένες νόσοι, επιδημικές ή μη, προσέβαλαν συχνότερα τους

πρόσφυγες σε σχέση με το γηγενή πληθυσμό. Κατά την πολυμεταβλητή ανάλυση, θα ληφθεί επίσης υπόψη η συγχυτική επίδραση (confounding effect) των διαφορών στην ηλικία, το φύλο, την οικογενειακή κατάσταση και την επαγγελματική δραστηριότητα ανάμεσα στους πρόσφυγες και τους γηγενείς.

Επιπροσθέτως, θα αναλυθούν οι διαφορές στη θνητότητα των συχνότερων ασθενειών ανάμεσα στους πρόσφυγες και τους γηγενείς. Θα εκτιμηθούν οι αντίστοιχες καμπύλες Kaplan-Meier και θα τελεστεί πολυμεταβλητή παλινδρόμηση κατά Cox, προκειμένου να διαλευκανθεί κατά πόσον η πρόγνωση των νοσημάτων ήταν χειρότερη στους πρόσφυγες.

Η παρούσα μελέτη θα μπορέσει να συμβάλει στην κάλυψη του βιβλιογραφικού κενού και στην προβολή των αντιξοοτήτων που αντιμετώπισε η ευάλωτη, ετερογενής πληθυσμιακή ομάδα των προσφύγων κατά το Μεσοπόλεμο.

Οι πρόσφυγες και οι μετανάστες ανά τους αιώνες αποτελούν ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες οι προσφυγικές μετακινήσεις απασχολούσαν -και συνεχίζουν να απασχολούν- την ελληνική κοινωνία. Η νοσηρότητα, ως πεδίο βιοεξουσίας (biopower) και βιοπολιτικής (biopolitics) κατά τον Φουκώ, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τα μητρώα ασθενών περιέχουν όλα τα απαραίτητα δεδομένα τα οποία θα μας χρησιμεύσουν αρχικά στην ταυτοποίηση των νόσων και σε δεύτερο επίπεδο στην ανασυγκρότηση της ιστορίας και στην κατανόηση των αντιλήψεων του κοινωνικού σώματος για την αρρώστια.

Ολοκληρώνοντας τη σχέση μεταξύ ιστορίας, προσφυγικής μνήμης και των σύγχρονων προκλήσεων, σημειώνεται ότι οι τωρινές προσφυγικές μετακινήσεις που σημειώνονται στον ελλαδικό χώρο φέρουν ομοιότητες αλλά και διαφορές σε σχέση με εκείνες που σημειώθηκαν στις αρχές του 20ού αιώνα. Η δημοσιοποίηση των ευρημάτων της μελέτης θα επιτρέψει στην κοινωνία να ευαισθητοποιηθεί και να ενημερωθεί για τις πραγματικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες στις μέρες μας. Η πρότασή μας θα συμβάλει στην απελευθέρωση της Ιστορίας από το στενό ακαδημαϊκό περιβάλλον και από το γυάλινο πύργο της έρευνας, προωθώντας την κοινωνική συνοχή και την καταπολέμηση της ξενοφοβίας.

Abstract of PhD research protocol:

*The disease spectrum in Greek refugees during the Interwar Period
in Central Macedonia: Historical Epidemiological study in the archives
of "Agios Dimitrios" Hospital in Thessaloniki*

Thesis Committee

- Protogerou Athanasios (Supervisor)
- Sipsas Nikolaos
- Karamanou Marianna

PhD Candidate

- Michaleas Spyridon

The Treaties of Neuilly and Lausanne, the October Revolution and the Asia Minor Catastrophe resulted in the displacement of millions of uprooted refugees. Due to its geopolitical location and commercial status, Thessaloniki received may thousands of Greek refugees during the Interwar Period.

The financially unstable Greek state had to deal with the needs of settlement and health care for many thousands of impoverished refugees. The refugees and local Greeks were facing a traumatic cultural shock. The morbidity and mortality rates among refugees were high; they often suffered from malaria, pneumonia, dysentery, miscarriages and tuberculosis.

This study aims to evaluate the disease spectrum in Greek Refugees during the Interwar Period, comparing them with the local population of Thessaloniki that

was hospitalized during the same calendar period. The primary archives of the “Agios Dimitros” hospital will be examined; they are an unpublished, rich primary material. The literature regarding the disease spectrum in the region is extremely limited. The hospital archives include data about nearly 10,000 patients and will be photographed on-site in the Hospital. The fact that refugees and non-refugees were hospitalized during the same period in the same Institution represents a unique opportunity to directly compare the disease spectrum between the two groups

The sociodemographic and clinical data from the hospital archive will be entered in a pre-coded database, in an unidentifiable way. Apart from descriptive statistics, multivariate logistic regression analysis will be performed to examine whether the refugees were affected by specific diseases (epidemic or not) at higher rates compared to the local population. At the multivariate analysis, the confounding effect of age, gender, marital status, profession, place of residence and place of origin will be taken into account.

In addition, the differences in the fatality rates of the most common diseases will be compared between refugees and non-refugees. The relevant Kaplan-Meier curves will be estimated and multivariate Cox regression analysis will be performed to examine whether the prognosis of diseases was worse in refugees.

This study will cover a gap in the literature and will contribute to the knowledge about the difficulties that were faced by the vulnerable, heterogenous population group of refugees at their integration into the Greek society during the Interwar period.

The refugees and immigrants over the centuries are vulnerable population groups. The movements of refugees were -and still are- a concern for the Greek society. Disease, as a field of biopower and biopolitics according to M. Foucault, is a very interesting notion in our context. The hospital archives include all the necessary data that will allow us to identify diseases and, at a second level, to reconstitute history and gain insight into the way that society perceives the notion of refugees as vectors of disease.

Tracing the interrelationships between History, Refugee Memory and the modern challenges, it should be noted that current refugee movements in Greece bear similarities and differences with those occurring during the Interwar Period.

The dissemination of the study findings in the academic context but also in the society through a well-designed communication strategy will raise awareness about the challenges that refugees face in present times. This Project can “release” History from the academic environment of libraries and from the research ivory tower, allowing it to diffuse into the Greek society, promoting social cohesion and possibly eliminating racism.